

sami smo mogli z ozirom na neznatno število naših vojnih ladij pričeti le z manjšimi podjetji, čeprav že smo Italijane pogostokrat izzivali. Na ponovno bombardiranje na italijanski izhodni obali ležečega vojaškega ozemlja so enkrat odgovorili z brezuspešnim obstreljevanjem naše železniške proge nad Dubrovnikom.

Drugič jim pa ta stvar ni šla tako gladko izpod rok. Mi smo namreč pričeli s protinapadi, katerih uspeh je bil ta, da je naš „P 4“ potopil njihovega „Garibaldija.“ Ob istem času so hotele nekateri italijanske križarke in torpedni čolni napasti našo znamenjadajalno postajo; ko so pa izvedeli, da je že njihov „Garibaldi“ potopljen, so se hitro umaknili.

Od tega časa se Italijani niso premaknili. Opraviti imamo s sovražnikom le tedaj, kadar se pokaže semtertje kak angleški ali francoski podmorski čoln. Njihovi poskusi, da bi izvedli kaj uspešnega, so se končali s tem, da smo potopili njihova 2 podmorska čolna „Cresuel“ in „Mong.“ Kakega laškega podmorskega čolna v južnem Jadranskem morju pa sploh ni videti.

Podjetje našega brodovja je bilo moteno samo enkrat in sicer pri obstreljevanju sovražnih baterij in ladij pri Draču. Italijanska križarka „Quarto“ je napadla naše znatno manjše brodovje, katero se je moralo umakniti.

Kar se tiče ofenzivnega duha našega brodovja, je bil v začetku tako velik, da smo morali posebno mlajše častnike in moštvo v pravem pomenu besede držati nazaj.

Naša podmorska vojska se je razvila čisto drugače, kakor smo si to predstavljali. Med velikimi enofami ni prišlo nikoli do bojev. Za dosedanje uspehe se moramo zahvaliti pretežno mladim častnikom, nadalje moštvo podmorskih čolnov, voditeljem letal in spremljevalcem, končno poveljnikom podmorskih čolnov in sličnih majhnih enot. V inozemstvu tudi nazivajo to vojsko „vojsko kapitanov in poročnikov.“

Vojska je za mornariško mladino izvrstna šola in moram poudariti, da je njeno navdušenje za njo še tudi sedaj tako veliko, kakor v njenem začetku, morem celo reči, da po vsakem podjetju se zraste.

Ne vsem, temveč le nekaterim!

(Beseda z bojišča.)

Na bojišču, dne 29. aprila 1916.

V par mesecih bo dve leti, odkar se je pričela ta krvava svetovna borba. Na tisoče mož' je zapustilo doma svoje žene in otroke, sinovi svoje stariše, brate in sestre. Mož se je solzil, ko je zapuščal svojo ženo in male otroke, in marsikateri mož se ni solzil za stonj. Morebiti je videl zadnjikrat svojo ljubo družino, zadnjikrat stisnil roko svojim dragim, dal zadnji poljub svoji zvesti ženi in ljubim otrokom. Mnogim pa še ljubi Bog ni odrezal niti življenja, ampak žive zadovoljno in srečno, mož na bojnem polju, žena z otroci pa oskrbuje zvesto njuno gospodarstvo ter poroča pridno novice svojem ljubemu možu. Njemu zvesta prosí in moli z otroci za srečno svidenje, za zdravje, njuno trpljenje in težave jima je lahko prenašati. Poglejmo pa zdaj še enega moža, katerega od daleč poznaš, da ga razburja nekaj strašnega. Nje-

ekspresnim vlakom, ki gre z Dunaja v Budapešto, Beograd, Niš, Sofijo, Plovdiv, Odrin in Carigrad. Ta proga Dunaj—Carigrad je dolga 1750 km. Vlak vozi 2 dni in 2 noči ter stane okoli 160 K, ako imajo kroge normalno veljavo. Proga Carigrad (oziroma Hajdar-Paša, kakor se imenuje carigradska postaja okraj Bospora na azijski strani)—Jeruzalem je dolga pa okoli 2250 km in stane okoli 240 K. Vožnja z Dunaja v Jeruzalem stane torej okoli 400 K v II. razredu.

Kaj pa z Jeruzalema ne gre naprej železnica v Egipt? Seveda. Zdaj med vojsko je sicer to ožje vojno ozemlje. Vendar je železnica skoro že gotova. Ako ne bi bilo vojske, bi pa Turki ne mogli delati te železnice. Angleži so jim namreč vedno branili, ker bi se s tem ogroževali — „angleške koristi“ v Egiptu. Proga Jeruzalem—Egipt se odcepi od proge Jeruzalem—Jafa nekako v središču te proge, pri postaji Sedžed. Proga Jafa—Jeruzalem je dolga 87 km. Od Jeruzalema do Sedžeda je 47 km. Od Sedžeda gre nova železnica v najjužnejši kraj sv. dežele, v Bir es-Seba, staro mesto Bersaba. Proga Sedžed—Bersaba je dolga 65 km. Iz Bersabe je zdaj napravljena lepa avtomobilna cesta skoz Hebron in Bellehem v 80 km oddaljeni Jeruzalem. Iz Bersabe gre železnica naprej proti Egiptu. Uradno je priznано, da je napravljena železnica že kakih 50 km naprej do postaje El Audže. Angleški časniki pa izjavljajo s stranom, da je železnica oddaljena od Suškega prekopa samo še 40—50 km. Ta zadnji ostanek bi bil hitro gotov, ker je v ravni puščavi. Toda tu je že egiptiska fronta. Če potisnejo Turki Angleže nazaj čez predor, je železnica takoj gotova do predora. Od predora v notranjščino Egipta je pa že dovolj železnice.

gov obraz je poln obupa, njegove oči polne sovraštva in jeze, njegovo srce črta grozne čine.

Kdo mu je povzročil vse te strašne in grozovite skrbi, ki ga tarejo in mučijo? Poročilo o nezvestobi njegove žene ga je ranilo, kakor smrtni meč, ter vzbudil v njem strašne namene. Mož tukaj stoji pred sovražnikom ter prenaša vse napore, prenaša zimo in vročino, žejo in lakoto, leži na trdem kamenju in nima s. a. m. e., da bi položil na njo svojo trudno glavo, nima minute mirnega spanja, nobeno minuto ni varen svojega življenja, preliva kri za domovino, stori vse, da bi pomagal obvarovati preljubo mu domovino in njene narode. Primerjaj, žena, kakšna je pa tvoja postelja, kakšno je tvoje stanje. Ali nisi srečna v primeri z našim težavnim in nevarnim stanom? Žena, žena, kaj delaš s svojim možem, kateri te je ljubil in ti je bil zvest? Ali zasluži to on, ki si mu obljubila zvestobo in ljubezen. Njegove solze in žalost vpijejo za maščevanje. Bog drži tudi nad teboj oster meč, s katerim bo neusmiljeno udaril, kakor tepe z vso srditostjo že skoro dve leti ta pregrešni svet. Žena, ali se ne sramuješ, ko čitaš v časnikih, kakšen je dandanes ženski spol, ki kakor divja druhál streže svojim strastem na ta ali oni način? Kmalu bo že naučna živina imela lepše obnašanje. Nočem navesti žalostnih dogodkov, katerih se je žal že več zgodilo in se še godijo. Ali ni tvoje obnašanje meč v srce onim mnogo-mnogoštevilnim vrlim ženam, katere so poštene in zveste svojim možem, katere svojo prisego in ljubezen zvesto spolnjujejo in ki molijo za može ter storiijo vse, s čimur bi jih mogle razveseliti? Ali nisi kriva ti njih solz in vzdihov, ker morajo prenašati s teboj vred omadeževano ime tvojege spola? Do vrhunca je priklopela tvoja krivda! Gorje, ko pride zopet čas miru! Kam boste šle, kam bežale od sramote, ko pridejo Vaši preizkušeni in zmučeni možje nazaj? Ali jih boste upale pričakati? Za stoletja ste osramotile ženski spol!

Kaj pa ve dekleta? Tudi pri vas ni vse v redu: Kakor konji brez uzde se nahajajo pri vas v vaši sredini dekleta, katerim pač prisojia drugačno ime. Vzdignite se, ve poštena dekleta, ve poštene in zveste žene, ter branite vaš doslej spoštovani spol! Poglejte, kako propada, pogledajte, kako se sramoti pred celim svetom! Ničče več ne zaupa, nobena obljuba nima več veljave. Vzdignite se, ve, bodite kakor straža, da si ne bo pridobil hudi duh vsega žensva! Razsolziti se mora pošten človek nad obnašanjem nekaterih poživljenih žensk. Pomislite, take ženske, kako odgovornost si nalagate na vašo že itak obloženo dušo! Kakšna bode mladina, katera vse natančno opazuje in zasleduje, kako se obnašate ve? Ali se ne spominjate besed sv. evangelija, v katerem pravi naš Zveličar: „Gorje svetu zavoljo pohujšanja! Kdor pa pohujša katerega teh malih, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja.“ Kakšno boste imele odgovornost na sodni dan? Vse vas bode tožilo, vse kazalo na vas. Kako boste obstale? Mogoče, da boste rekly: Vsak pometaj pred svojim pragom! Dobro, opomnim pa, da takih smeti n. m. a. m. o pred našimi pragi in so tudi pri vas brez potrebe.

Ne bodite pa užaljene vsled tega mojega dopisa ve poštene in zveste žene, ve pridna in dobra dekleta, ampak storite to, kar je v vaši moči, da se zatre ta kuga, da se ne bode ime vašega spola postavljalo v sramoto, temveč da bodo žene in dekleta v veselje domovini, v veselje nam, ogleđalo lepih čednosti mladini, ljubemu Bogu pa, da bomo vsi podložni otroci.

Častiti gospodje dukrovniki, prav prisrčno vas prosimo vsi iz bojnege polja, bodite nam posredovalci pri naših zgoraj navedenih željah in prošnjah! — Vas pozdravlja vaš prijatelj F. B.—z.—a, četovodja, 10.-87. stofnaje.

Odgovor ženi s Pohorja.

Posestnik in trgovec iz konjiškega okraja nam piše:

V 17. številki „Slovenskega Gospodarja“ opisuje „žena s Pohorja“ položaj najemnikov. Dovolim si kot posestnik in trgovec na isti članek svojo opazko:

Najemnica se pritožuje, da ne dobi zemlje v najem in da ista leži v pušči. To ni res! Ako bi imel kmet zemlje več kot je sam potrebuje in bi bila opuščena, bi imela gotovo občina, oziroma žetvena komisija, pravico jo oddati. Najemnica naj se samo pritoži in gotovo ji bo pomagano. Kar se pa tiče žgancev in krompirja, pa rečem, da je dandanes vsak gospod

in kmet z njimi zadovoljen, samo če jih ima. Meso si pri današnji draginji more le malokdo kupiti.

Omenim naj še položaj trgovcev. Najemnica želi, da bi bile na vsem blagu označene najvišje cene. Dobro bi bilo to tudi za nas male trgovce na deželi, a iste naj se označijo že v tovarnah in v židovskih zalogah in ne šele tukaj. Omenim naj le petrolej. Kupil sem ga, ko še ni bilo označenih najvišjih cen in imel sem potem, ko so se označile najvišje cene, 12 vinarjev pri 1 litru izgube. Zakaj se niso cene označile že v velikih zalogah?

Gotovo bo po vojski, kakor pravi najemnica, mnogo revežev, kakor tudi mnogo milijonarjev. Pa med malimi trgovci menda ni nobeden tako srečen! Pač pa bo šla, ako vojske še ne bo kmalu konec, — marsikatera mala trgovina spat. Da bi pa po vojski ne bilo toliko revežev, bi marsikatera žena, katere mož je pri vojaki in dobi ona visoko podporo, lahko kaj prihranila.

Najvišje cene za drva.

V zadnjih mesecih so cene za drva poskočile tako, da je sklenilo cesarsko namestništvo jim določiti ceno. Cene se razlikujejo po tem, ali lastnik gozda sam dobavlja drva ali pa jih drug prodajalec prodaja na drobno občinstvu. Po teh cenah se je treba na vsak način ravnati, da se izognete sodniskemu preganjanju zaradi navijanja cen.

Primerne cene so te-le:

I. Za prodajo drv po producentu (lastniku gozda) loko železniška postaja, kjer se nalagajo, za polena in nekalane hode za kubični meter:

1. iz gozdov, oddaljenih do 3 km od postaje za nalaganje drv 14 K;
2. iz gozdov, oddaljenih 3—8 km od postaje za nalaganje drv 16 K;
3. iz gozdov, oddaljenih čez 8 km od postaje za nalaganje drv 17 K.

Daljava od železniške postaje za nalaganje drv se meri po cestah in potih, ki so pripravni za izvoz drv, torej ne mogoče po ravni črti po zraku od prostora, kjer ležijo drva v gozdu do železniške postaje.

II. Za prodajo drv na drobno neposrednim konzumentom (po lesnih trgovcih, trgovcih z mešanim blagom in branjevoih):

1. za hode, 20 cm na dolgo, za kubični meter:
 - a) iz trdega 6.90 K,
 - b) iz mehkega lesa 6.90 K.
2. Za polena, 20 cm dolge kalane plohe:
 - a) iz mehkega lesa po 30 kg 2.70 K,
 - b) iz trdega lesa po 50 kg 3.40 K.
3. Za tresje (za podkuriti), 20 cm dolga na drobno razsekana polena: 25 kg 211.30 K.

Politične okrajne oblasti smejo, ako to dopušča jo krajevne razmere, določiti za svoja okrožja primerno nižje cene in jih tudi objaviti. Prej pa morajo vprašati za mnenje izvedence in komisije za določitev cen.

Političnim oblastim se dovoli, da smejo zahtevati potrebne množine drv na podlagi §§ 4 do 7 cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915, drž. zak. št. 228, ako bi se branili lastniki gozdov ali lesotreži dobavljati po zgoraj navedenih cenah. Zahtevajo se lahko tudi še stoječa drevesa.

Današnja vrednost konopelj.

Med rastline, ki so dosegle tekom sedanje vojne silno visoko vrednost, spadajo tudi konoplje. Danes stane 100 kg konopljinoga prediva 250 do 300 K. Najvišja cena, ki se plačuje za čisto otro predivo, znaša pa tudi do 380 K. To je tako visoka cena, da nimamo danes nobenega pridelka, ki bi se bolje izplačal, kajti pomisliti moramo, da se da na 1 oralu zemlje pridelati 6—10 meterskih stotov otrtega prediva in da nam nese predivo, če ga računamo po 300 K meterski stot, celih 1800 do 3000 K na oralu. To so pa dohodki, ki so izredno visoki.

Danes pridelujemo pri nas le še malo konopelj, ker je cena v zadnjih letih pred vojno zmiraj bolj padala sprito konkurence, ki so jo delale inozemske predvratne rastline, n. pr. manila-konoplje in druge. Le semintja se je še ohranilo nekoliko tega pridelka. Danes je pa konopljinoga predivo zopet dragocen pridelok, po katerem se čimdalje bolj povprašuje in katero se čimdalje dražje plačuje.

Tisti naši gospodarji, ki so do zadnjega sejali konoplje, jih bodo gotovo tudi letos, ker veje, da jih čaka lep izkupiček. Prav gotovo se je tudi že eden ali drug sosed odločil za ta pridelek in je namenil kako njivo za letošnjo setev.

Kdor pa konopelj še sploh ni sejal in ne pozna te kulture, ta jih letos tudi ne bo, ker mu manjka za to potrebnih pogojev in pridelovalnih sredstev, kajti taka setev se ne da v zadnjem trenutku na novo upeljati.

Kar se tiče sicer uspevanja konopelj, rastejo te rastline povsod dobro, kjer nam obrodita pšenica in turščica. Glavna stvar je pri konopljah, da jim pripravimo dobro pognojeno tla. Če jim gnojimo s hlev-